

Å velge behandling sammen med behandler og farmasøyt – samvalg

Øystein Eiring, spesialist i psykiatri, Psykisk Helse, Helsebiblioteket

Alle som har fått presentert en diagnose med behandlingsalternativer i et besøk hos legen, vet hvor vanskelig det kan være å medvirke i beslutningen. Pasienter kan rustes bedre til å velge behandling sammen med behandler ved at man legger til rette informasjon og sikrer en god beslutningsprosess –et samvalg.

Ved samvalg samarbeider pasient og helsepersonell om å treffe beslutninger om utredning, behandling og oppfølging, i den grad og på de måter pasienten ønsker. Pasienten får støtte til å vurdere alternativene, ut fra beste tilgjengelige kunnskap om fordeler og ulemper, og til å utforske egne verdier og preferanser. Målet er bli enige om, og velge, det alternativet som er mest i tråd med pasientens personlige prioriteringer.

Samvalg gir mer informerte pasienter, med riktigere forventninger til behandlingsutfall, og en behandling som er mer i tråd med pasientens ønsker og verdier. I tillegg er det en tendens til at bruker og behandler velger mer konservativ behandling (for eksempel færre elektive kirurgiske inngrep og færre blodprøver for prostatakreftscreening) når de får bruke samvalgs-verktøy. I denne dreiningen mot større makt for pasienter, kan farmasøyter spille en svært viktig rolle som samvalgsveiledere – en rolle der pasienten blir klar over alternativene, hva som er fordeler og ulemper ved de, og støtte til å veie fordelene og ulempene opp mot hverandre.

Boks 1.1 Samvalg – hva er det?

Lov om pasient- og brukerrettigheter sier at pasienten har rett til å medvirke ved valg, men hva betyr det i praksis? Kreftforeningen, Helse Nord, Helse Sør-Øst og Senter for pasient-medvirkning med flere samarbeider for å utvikle verktøy som kan legge til rette for samvalg.

Flere miljøer samarbeider om å utvikle samvalgsverktøy. De definerer "kjørereglene" for samvalg slik:

1. At det finnes en beslutning å ta, er tema i møtet mellom pasient og helsepersonell.
2. Helsepersonell og pasient er klar over at pasientens personlige prioriteringer er avgjørende for å finne riktig behandling.
3. Alle tilgjengelige behandlinger blir presentert. ~~som en mulighet.~~

4. Helsepersonell ~~eller~~ og pasient har klart for seg hvilke fordeler og ulemper ved behandlingene som betyr mest for pasienter.
5. Hva pasienten kan forvente av de ulike behandlingene, blir klart og tydelig kommunisert.
6. Pasienten er med og veier fordeler og ulemper opp mot hverandre.
7. Pasient og helsepersonell samarbeider om å bli enige om hva som er beste behandling.
8. Pasienten får nok støtte til å delta i beslutningen

Denne filmen forklarer <http://www.helsefilm.no/v1/film/details.aspx?filmid=90218>